

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania D. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 24 marca 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 grudnia 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2019 r., na mocy art. 477¹³ § 1 k.p.c., umorzył postępowanie w sprawie z odwołania D. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w E. z dnia 24 października 2017 r. w zakresie objętym decyzją z dnia 23 marca 2018 r., którą to decyzją organ rentowy uwzględnił częściowo roszczenie odwołującej się, która przedłożyła formularz A1 wydany przez angielską instytucję ubezpieczeniową, potwierdzający podleganie przez nią ustawodawstwu brytyjskiemu w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 1 stycznia 2018 r. oraz, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie D. G. od decyzji z dnia 23 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 9 grudnia 2021 r., oddalił apelację D. G. od wyroku Sądu Okręgowego. W uzasadnieniu wyroku podkreślił, że organ rentowy objął odwołującą się obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym z tytułu

prowadzenia działalności gospodarczej w okresach w okresach od 1 października 2009 r. do 31 grudnia 2012 r. oraz od 1 lutego 2013 r., po uzyskaniu od brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej informacji o tym, że wobec skarżącej została wydana decyzja odmawiająca objęcia jej brytyjskim ubezpieczeniem społecznym, a apelująca decyzji tej nie zaskarżyła, zaś uiszczone w Wielkiej Brytanii składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu wykonywania pracy zostały już zrefundowane. Dopiero 5 lutego 2018 r. (w toku postępowania sądowego) odwołująca się przedłożyła pozwanemu zaświadczenie A1 poświadczające podleganie przez nią brytyjskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych, ale jedynie w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 1 stycznia 2018 r.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się zaskarżyła skargą kasacyjną, zarzucając:

I. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) niewłaściwe zastosowanie art. 288 akapit 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 ze zm.) w związku z art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 2008.115), przez ich niezastosowanie i wydanie rozstrzygnięcia na podstawie przepisów prawa krajowego zamiast na podstawie przepisów rozporządzeń unijnych,

b) błędną wykładnię art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L z 2004 r. Nr 166, str. 1 z późn. zm.; dalej rozporządzenie nr 883/2004), przez ustalenie pojęcia „pracy najemnej” bez uwzględnienia, że jest to pojęcie autonomiczne prawa unijnego, zdefiniowane w rozporządzeniu podstawowym oraz wyczerpująco zinterpretowane w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: „TSUE”), które nie może podlegać ocenie z punktu widzenia krajowych przepisów prawa pracy, definiujących stosunek pracy, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie art. 22 k.p.,

c) błędną wykładnię art. 3 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L z 2009 r. Nr 284, str. 1 z późn. zm.; dalej rozporządzenie

nr 987/2009), przez zobowiązanie ubezpieczonej do przedstawienia organowi rentowemu dokumentów i dowodów potwierdzających wykonywanie pracy i przerzucenie na ubezpieczoną ciężaru dowodu rzeczywistego wykonywania pracy w innym państwie członkowskim,

d) niewłaściwe zastosowanie art. 11 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 883/2004, przez zastosowanie tego przepisu, mimo że w sprawie miał zastosowanie nie ten przepis, lecz art. 13 ust. 3 tego rozporządzenia, ponieważ ubezpieczona wykonywała nie tylko pracę na własny rachunek w Polsce, ale także pracę najemną w Wielkiej Brytanii, a w związku z tym naruszenie art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004, przez doprowadzenie do sytuacji, w której ubezpieczona podlegała w tym samym czasie ustawodawstwu dwóch różnych państw członkowskich,

e) naruszenie art. 16 ust. 2 rozporządzenia w nr 987/2009, przez zaniechanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezwłocznego określenia ustawodawstwa właściwego zgodnie z uzyskaną informacją, a zamiast tego wszczęcie postępowania wyjaśniającego i odwołanie się do informacji uzyskanej z brytyjskiej instytucji ubezpieczeń społecznych (tj. HMRC), mimo że ustalenia tejże instytucji nie są prawnie wiążące dla polskiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,

f) art. 58 § 2 k.c. i art. 83 § 1 k.c., przez ich błędną wykładnię, a w konsekwencji również niewłaściwe zastosowanie w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy, przez uznanie, że umowa o pracę zawarta z pracodawcą brytyjskim jest nieważna - jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego i z celem systemu ubezpieczeń społecznych, a nade wszystko, iż służyła obejściu przepisów ubezpieczeń społecznych, co także miałyby świadczyć o jej pozorności, podczas gdy zasady współżycia społecznego zachowaniem ubezpieczonej nie zostały naruszone, a cel umowy, jak również sposób wykonywania obowiązków obligacyjnych wynikających z umowy nie był niezgodny z prawem, a w konsekwencji ta umowa o pracę wywoływała skutki z niej wynikające, tak w sferze prawa cywilnego, jak i ubezpieczeń społecznych,

g) art. 58 § 1 k.c. w związku z art. art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 9 ust. 2 i art. 18 ust. 8 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.) w związku z art. 2 Konstytucji RP, przez niewłaściwe zastosowanie wskazanych przepisów w okolicznościach

przedmiotowej sprawy polegające na przyjęciu, że zawarta przez ubezpieczoną umowa o pracę z pracodawcą brytyjskim miała na celu obejście przepisów polskiego prawa ubezpieczeń społecznych i w konsekwencji opłacanie zdecydowanie niższej składki na ubezpieczenia społeczne, niż należna z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej na terenie RP, podczas gdy ani treść umowy o pracę z brytyjskim pracodawcą nie pozostaje w sprzeczności z przepisami prawa, ani jej cel nie zmierzał do obejścia prawa, bowiem nie można jako obejścia prawa traktować „wywołania skutku w postaci nabycia innego tytułu do ubezpieczenia społecznego zgodnie z konstytucyjną zasadą pewności prawa; ubezpieczona działała w zaufaniu do obowiązujących przepisów prawa, a nie w celu ich obejścia, co zresztą nie zostało stwierdzone w ramach postępowania dowodowego przed Sądami obu instancji ani przed organem rentowym”,

h) art. 65 § 2 k.c., przez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji również niewłaściwe zastosowanie w okolicznościach przedmiotowej sprawy przez pominięcie przez Sąd Apelacyjny, iż przy dokonywaniu wykładni treści umowy należy badać zgodny zamiar stron i cel umowy z zamiarem stron oraz to, czy celem było zawarcie umowy o pracę z pracodawcą brytyjskim, co jednocześnie przesądza o braku pozorności dokonanej czynności prawnej,

i) art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie i pominięcie faktu, że to na organie rentowym spoczywał ciężar dowodu oraz obowiązek dowodzenia w zakresie wykazania okoliczności, na które się powoływał, między innymi, że umowa została zawarta w celu obejścia ustawy oraz w zakresie skutku w postaci nieważności umowy, a tym samym w procesie nie zostało udowodnione, że umowa została zawarta w celu obejścia prawa, a ubezpieczona w następstwie powyższego nie była obowiązana dowodzić okoliczności przeciwnych,

II. naruszenie prawa procesowego, mogące mieć wpływ na wynik sprawy, mianowicie:

a) art. 233 § 1 k.p.c., przez jego błędne zastosowanie skutkujące kwalifikowanym naruszeniem granic swobodnej oceny dowodów i dowolne przyjęcie, że umowa została zawarta przez ubezpieczoną wyłącznie w celu pozyskania dodatkowego tytułu do ubezpieczenia społecznego, a nie w celu świadczenia pracy i nabycia wierzytelności w postaci wynagrodzenia, podczas gdy

zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na uznanie okoliczności przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku jako udowodnionych; rozróżnić należy zgodność treści umowy z prawem od wykonywania zobowiązania z umowy, która nie stanowi o ocenie ważności umowy, tylko o zakresie realizacji zobowiązania z umowy; nadto - pominięcie dostarczonych przez ubezpieczoną w postępowaniu przed organem rentowym dokumentów, świadczących o wykonywaniu przez ubezpieczoną pracy najemnej na terenie Wielkiej Brytanii,

b) art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez jego niewłaściwe zastosowanie w okolicznościach przedmiotowej sprawy polegające na niewyjaśnieniu podstawy prawnej wyroku - podstawy przypisania czynności prawnej dotkniętej sankcją bezwzględnej nieważności.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano „z dodatkowym powołaniem się na treść art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.”, że w ustalonym stanie faktycznym sprawy „zachodzi istotna rozbieżność między zaskarżonym orzeczeniem Sądu Apelacyjnego oraz ugruntowaną linią orzecznictwa w przedmiocie podlegania ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz - na tej podstawie - obowiązkowo ubezpieczeniom społecznemu, emerytalnemu i rentowym na terenie RP z tytułu wykonywania pracy najemnej na terenie UE. Tę linię orzecznictwa tworzą:

1) wyrok Sądu Najwyższego z dnia 06 czerwca 2013 r. (sygn. akt II UK 333/12) oraz prawomocne wyroki Sądów Okręgowych, mianowicie:

2) wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 16 lipca 2014 r. (sygn. akt: VIU 1827/13),

3) wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 19 maja 2015 r. (sygn. akt VIII U 1333/13),

4) wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 22 czerwca 2015 r. (sygn. akt IV U 1697/13).”

W ocenie skarżącej: „Za przyjęciem niniejszej skargi do rozpoznania przemawia treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r. (II UK 333/12, OSNP 2014 nr 3, poz. 47, s. 152) oraz w porównaniu z tym wyrokiem treść zaskarżonego orzeczenia, którym Sąd Apelacyjny *de facto* zatwierdził niesłuszną decyzję organu rentowego, jak również treść wskazanych wyżej prawomocnych

orzeczeń Sądów Okręgowych, które jednoznacznie wskazywały, iż osoby wykonujące pracę najemną w Polsce i Wielkiej Brytanii nie podlegają polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych. W powołanym wyżej wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, iż *„w sprawie miały zastosowanie przepisy wspólnotowej koordynacji, ponieważ ubezpieczona domagała się ustalenia wobec niej ustawodawstwa właściwego, informując, że jednocześnie prowadzi działalność gospodarczą na terytorium Polski (w Polsce ma też miejsce zamieszkania) oraz wykonuje pracę najemną na podstawie stosunku pracy z pracodawcą słowackim. Zgodnie z art. 1 pkt a rozporządzenia nr 883/2004, do celów stosowania rozporządzenia określenie „praca najemna” oznacza wszelką pracę lub sytuację równoważną, traktowaną jako taką do celów stosowania ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego państwa członkowskiego, w którym taka praca lub sytuacja równoważna ma miejsce. Istotne jest zatem, że weszła w stosunki ubezpieczenia społecznego o charakterze transgranicznym przez jednoczesne wykonywanie działalności w różnych państwach i konieczne jest zbadanie, czy spełnia warunki ubezpieczenia ustanowione przez system zabezpieczenia społecznego w prawie krajowym wskazanym przez normy kolizyjne jako właściwe. (...) W tym wypadku organ ubezpieczeń społecznych miejsca zamieszkania ubezpieczonej był uprawniony tylko do wskazania ustawodawstwa właściwego stosownie do art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.08.2007 r., sygn. akt I UK 68/2007, publikowany w OSNP z 2008 r. Nr 19-20, poz. 300). Nie miał kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym. Ocena ta mogła nastąpić wyłącznie na podstawie wskazanych przez normę kolizyjną przepisów miejsca świadczenia pracy i mogła być dokonana tylko przez organ władny te przepisy stosować.”* Tymczasem w przedmiotowej sprawie ubezpieczona przedstawiła wszelkie okoliczności faktyczne, jak i dowody przemawiające za niezasadnością nieuwzględnienia jej wniosku odnośnie braku stwierdzenia tak przez organ rentowy, jak i Sady obu instancji, jej niepodlegania w zakresie ubezpieczeń społecznych ustawodawstwu polskiemu, wynikającego z odwołania od decyzji organu rentowego oraz z apelacji. Uzasadnia to brak spójności kwestionowanego orzeczenia oraz brak jego zgodności z ugruntowaną linią orzecznictwa Sądu Najwyższego w tej

materii. Zaskarżony wyrok nie tworzy jednolitej linii orzeczniczej z powołanym wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 06.06.2013 r. oraz z pozostałymi, wskazanymi wyżej i prawomocnymi wyrokami Sądów Okręgowych. Z tożsamyh przyczyn w sprawie niniejszej występuje istotne zagadnienie prawne.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarżąca powołała się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłanki wskazane w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

W związku z tym należy przypomnieć, że wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51). Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne), na czym polega

rozbieżność w orzecznictwie i jakich kwestii owa niejednorodność dotyczy. Sformułowane zagadnienie winno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Skarżąca nie spełniła tych wymagań, nie przedstawiła bowiem żadnych wątpliwości interpretacyjnych ujętych w formę zagadnienia prawnego.

Z kolei przesłanka w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów występuje wtedy, gdy określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź gdy jego niejednorodna wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK104/08, LEX nr 424365; z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 i z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że określony przepis prawa, będący źródłem poważnych wątpliwości interpretacyjnych, nie doczekał się wykładni albo niejednorodna wykładnia wywołuje rozbieżności w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych. Wątpliwości te i rozbieżności należy przytoczyć, przedstawiając ich doktrynalne lub orzecznicze źródła (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383).

Skarżąca nie spełniła tych wymagań, skoro nie powołała się na wątpliwości interpretacyjne potwierdzone rozbieżnym orzecznictwem, a wręcz przeciwnie stwierdziła, że zaskarżony wyrok „jest sprzeczny z ugruntowaną linią orzecznictwa

w przedmiocie podlegania ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz - na tej podstawie - obowiązkowo ubezpieczeniom społecznemu, emerytalnemu i rentowym na terenie RP z tytułu wykonywania pracy najemnej na terenie UE”, co wskazywałoby, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być jej oczywista zasadność.

Należy podkreślić, że tak ujęte w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne wątpliwości prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To, co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi, nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 118/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistą zasadnością skargi jest formułowanie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, a także wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji

(por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy jest ono z góry widoczne dla każdego prawnika, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy jest zupełnie pewne i nie może ulegać żadnej wątpliwości, gdy podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Skarżąca nie wykazała oczywistej zasadności skargi, bowiem we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie wskazała przepisów, które Sąd drugiej instancji naruszył w sposób kwalifikowany. W tym kontekście zauważyć należy, że ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek

argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291, z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 496392).

Na koniec dodać należy, że z jednej strony skarżąca powołuje się na stanowisko Sądu Najwyższego, że organ rentowy nie miał kompetencji do oceny zaistnienia stosunku ubezpieczenia w sensie prawnym w innym państwie członkowskim (wyrażone w wyroku z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12, OSNP 2014 nr 3, poz. 47), z drugiej zaś domaga się, aby organ rentowy ustalił tytuł ubezpieczenia na terytorium Wielkiej Brytanii i to wbrew stanowisku brytyjskiej instytucji ubezpieczeniowej, która odmówiła objęcia jej brytyjskim ubezpieczeniem społecznym w spornym okresie. Tymczasem decydujące znaczenie dla oceny ważności wykonywania pracy najemnej ma stanowisko instytucji ubezpieczeniowej miejsca jej wykonywania i aktualny jest utrwalony pogląd Sądu Najwyższego, że o ważności tytułu ubezpieczenia społecznego na terytorium danego państwa władczo rozstrzygnąć może organ tego tylko państwa, natomiast Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jak i sąd ubezpieczeń społecznych jest pozbawiony kompetencji do samodzielnej oceny stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim (por. także wyroki: z dnia 1 września 2014 r., II UK 587/13, OSNP 2016 nr 1, poz. 13; z dnia 21 stycznia 2016 r., III UK 61/15, LEX nr 1977828).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹

k.p.c.

a.s.